

Koetoiminta ja käytäntö

Liite 12.6.2006 63. vuosikerta Numero 2 Sivu 15

Emolehmille riittää ruokinta joka kolmas päivä

Merja Manninen, Riitta Sormunen-Cristian, Lauri Jauhiainen, MTT ja Satu Sankari, Timo Soveri, Helsingin yliopisto

Ruokinta joka kolmas päivä soveltuu täysikasvuisille emolehmille sisäruokintakaudeksi kylmiin tuotanto-olosuhteisiin, kun eläimet saavat riittävästi energiaa ylläpitoon ja maidontuotantoon. Harvennetulla ruokinnallakin eläimiä on tarkkailtava huolellisesti päivittäin. Veriarvojen perusteella emme suosittele, että ruokintaväli olisi pitempi kuin kolme vuorokautta.

Emolehmätuotannon suurin kustannuserä koostuu ruokinnasta, jonka osuus voi olla jopa 75 % muuttuvista kustannuksista. Rehujen käytön optimoinnin lisäksi kannattava emolehmätuotanto edellyttää kustannusten karsintaa kaikilta tuotannon aloilta, myös työpanoksesta. Uusien ruokintastrategioiden on lisäksi huomioitava eläinten hyvinvointi, jotta kuluttaja voisi luottaa tuotantomuodon eettisiin perusteisiin. Emolehmillä ruokintakertojen vähentämisen tavoitteena on säästää työkustannuksia ja parantaa siten tuotannon kannattavuutta. Selvitimme MTT:n emolehmanavetalla Tohmajärvellä joka kolmas päivä toteutetun ruokinnan vaikutuksia emolehmien tuotantoon ja hyvinvointiin. Vertailuryhmänä olivat emot, jotka ruokittiin joka päivä.

Säilörehua ja heinää suositusten mukaan

Kokeeseen otettiin 32 täysikasvuista hereford-emoa, jotka olivat talven kylmäpihaton neljässä karsinassa. Kaikilla emoilla oli mahdollisuus syödä samanaikaisesti. Emot saivat säilörehua ja heinää 1:1 lypsylehmien energiasuosituksen mukaisesti. Ruokinta porrastettiin ylläpitoruokintaan sekä poikimista edeltävään ja sen jälkeiseen ruokintaan. Joka kolmas päivä ruokitut eläimet saivat kolmen päivän rehuannoksen kerralla. Emot ja vasikat punnittiin ja emot kuntoluokitettiin säännöllisesti. Maidontuotanto ja maidon koostumus määritettiin neljästi ennen laidunkautta. Emoista otettiin verinäytteet neljästi ennen laidunkautta ja verinäytteiden oton jälkeisinä päivinä seurattiin emojen käyttäytymistä. Emot vasikoineen ja astutussonni laidunsivat yhtenä ryhmänä.

Paastoa jopa 40 tuntia

Ylläpitoruokintajakso kesti keskimäärin 95 päivää, poikimista edeltävä kausi 65 päivää ja poikimisesta laitumelle 65

päivää. Laidunkauden pituus oli 96 päivää. Yksi harvennetulla ruokinnalla ollut emo poistettiin kokeesta maaliskuussa vasikan kuoleman johdosta. Muiden eläinten terveys oli hyvä. Ylläpitoruokintakaudella joka kolmas päivä ruokituilla emoilla ei ollut rehua tarjolla keskimäärin 40 tuntiin ja ennen poikimista 24 tuntiin. Poikimisen jälkeen heinää oli hieman tarjolla koko kolmannen päivän ajan.

Harvennettu ruokinta näkyi veriarvoissa

Säilörehun ja heinän D-arvot olivat 62,1 % ja 64,3 %. Emot söivät keskimäärin 4,6 kg säilörehun ja 4,9 kg heinän kuiva-ainetta, josta ne saivat keskimäärin 8,0 rehuyksikköä päivässä. Ruokinnan vaikutus emojen elopainoon ja kuntoon oli samanlainen molemmilla ruokinnoilla. Emot tuottivat maitoa keskimäärin 9,5 kg päivässä. Kaikki poikimiset olivat helppoja. Laitumella joka kolmas päivä ruokitut vasikat kasvoivat 49 g enemmän päivässä kuin joka päivä ruokitut vasikat. Kaikkien vasikoiden päiväkasvu oli keskimäärin 1 255 g. Laiduntiheys oli alkukesällä 1,9 ja loppukesällä 1,7 ny/ha. Laidunolot olivat hyvät koko kesän ajan. Kaikki laidunkauden aloittaneet 31 emoa tiinehtyivät keskimäärin 78 päivää poikimisesta. Joka kolmas päivä ruokitut lehmät makasivat päivittäin ruokittuja lehmiä enemmän. Ero oli suurimmillaan joulukuussa ja helmikuussa. Päivittäin ruokitut lehmät olivat puolestaan enemmän ulkona, etenkin joulukuussa, jolloin ne ulkoilivat jopa yli kaksi kertaa enemmän kuin harvoin ruokitut lehmät. Veren vapaiden rasvahappojen ja urean pitoisuudet nousivat paastonneilla lehmillä kolmantena päivänä ruokinnan jälkeen joka näytteenottokerta. Tämä kuvanee alkavaa rasva- ja valkuaisvarastojen hajoamista. Ruokinta joka kolmas päivä ei merkittävästi lisännyt eläinten liikkumista eikä aggressiivisesta käytöksestä johtuvia lihasvaurioita ilmennyt.

Reetta Palva

Emolehmät
laidunsivat
Tohmajärvellä
yhtenä ryhmänä.

Eläimiä on tarkkailtava päivittäin

Ruokinta joka kolmas päivä soveltuu hyväkuntoisille, täysikasvuisille emolehmille kylmiin tuotanto-olosuhteisiin. Eläinten tulee saada riittävästi energiaa ja vettä. Kokeen tuotanto-olosuhteet ja hoito olivat moitteettomat ja käytetyt rehut soveltuivat hyvin harvennettuun ruokintaan. Päivittäisen huolellisen tarkkailun merkitys korostuu erityisesti poikimiskaudella. Emojen kunto, sisäruokintakauden pituus ja rehujen rehuarvo tulee tietää suunniteltaessa talven ruokintastrategiaa.

Lisätietoja: merja.manninen@mtt.fi
puh. (03) 4188 3642

Mika Peltonen

Emolehmille riittää joka kolmas päivä annettu ruokinta. Näin säästyy aikaa ja rahaa eläinten hyvinvoinnista tinkimättä.